TIPURI DE PROGRESIE TEMATICĂ ÎN DIFERITE TIPURI DE TEXTE ȘTIINȚIFICE

TYPES OF THEMATIC PROGRESSION IN DIFFERENCES TYPES OF SCIENTIFIC TEXTS

Mihaela ENI, ORCID: 0000-0003-2571-2701
Universitatea de Stat din Moldova

C**ZU: 811.135.1`42:655.535.5** e-mail: mihaella_eni@yahoo.com

Pornim de la ideea conform căreia textul științific este o secvență de unități coerente, caracterizată prin textualitate; secvență lingvistică scrisă sau vorbită care formează o unitate comunicațională. În funcție de anumite criterii, textele pot fi clasificate diferit.

În funcție de intenția comunicativă a autorului distingem: texte descriptive (care comunică o informație), texte narative (care povestește), texte explicative (care compară, rezumă), texte argumentative (care demonstrează, contraargumentează) [1, p.10]. În studiul dat, ne propunem să determinăm tipurile de progresie tematică în aceste tipuri de texte științifice. Întru realizarea acestui scop, vom selecta patru texte diferite în care vom identifica tipul de progresie tematică. Pentru a identifica tipurile de progresie tematică, trebuie să stabilim ce feluri de legături există între temele şi remele enunţurilor care intră în componenţa unui text. Cele trei tipuri de legături dintre elementele informaţionale ale enunţului în cadrul unui text identificate de Daneš [*apud* 2] sunt:

1) Progresie cu temă constantă sau continuă (este cazul textelor când toate frazele textului au aceeaşi temă).

2) Progresie cu temă lineară sau evolutivă (când rema unui enunţ devine temă în următorul enunţ).

3) Progresie cu temă derivată (tema primei fraze este divizată în mai multe aspecte care constituie temele celorlalte enunţuri).

În literatura de specialitate, întâlnim cercetări doar la categoria segmentării comunicative la nivelul enunțului, care este importantă pentru organizarea enunţului din punct de vedere comunicativ, dar nu se atestă cercetări aprofundate privind fenomenul segmentării comunicative la nivelul textului, necesare pentru înţelegerea modului de organizare a textului/discursului. La nivelul textului, segmentarea comunicativă se produce în baza celor trei tipuri de legături menționate.

Referitor la cele trei tipuri de progresie tematică, putem menționa că progresia cu temă constantă sau continuă are aceeaşi temă şi se repetă la începutul fiecărei propoziţii, altfel spus, toate propoziţiile din componenţa textului au aceeaşi temă. O asemenea structură informaţională a textului este caracteristică pentru naraţiune, dar se întâlneşte de asemenea şi în cadrul textelor cu caracter descriptiv.

Progresie cu temă lineară sau evolutivă este un tip de progresie în cadrul căreia rema primei propoziţii devine tema propoziţiei următoare, deci tema unui enunţ „provine” din rema (informaţia nouă) a enunţului precedent. Acest tip de progresie tematică este specifică textelor de tip descriptiv, în care elementele sunt prezentate succesiv.

Progresie cu temă derivată din cadrul unui tema primului enunţ este divizată în subteme în frazele care urmează.

Fiecare dintre cele două unităţi (tema-rema), rezultate în urma segmentării comunicative, datorită specificului lor, îndeplinesc la nivelul enunţului și al textului anumite roluri în ceea ce priveşte structurarea informaţională a unui text sau a unei conversaţii, stabilind diverse tipuri de legături între ele.

Referințe:

1. VARZARI, E. *Introducere în redactarea textului ştiinţific*: *Ghid metodic*. Chişinău: Institutul de Studii Enciclopedice, 2011. 24 p. ISBN: 978-9975-9520-8-8.
2. HÂNCU, I. *Segmentarea comunicativă a enunţului în limba română*: Teză de doctor în filologie. Chișnău, 2009.

Articol elaborat în cadrul Proiectului „Cultura promovării imaginii orașelor din Republica Moldova prin intermediul artei și mitopoeticii”. Cifrul: 20.80009.0807.19.